

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
TEISĖS SOCIOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Rūta Bakševičienė Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 405 kab., tel. +370 5 236 6175, el. paštas: rutabakseviciene@hotmail.com

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	2 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Teisės istorija, Teisės teorija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Lavinti teisinį mąstymą, teisinių sąvokų, reiškinių įvairiaaspėktį suvokimą, gerinti teisinės žinias, jų panaudojimo praktikoje galimybes, skatinant sociologinį požiūrį į teisę, t.y. atskleidžiant teisę, kaip socialinį reiškinį su jam būdingais požymiais bei dėsniumais, analizuojant tokias kategorijas kaip teisinis-socialinis reiškinys, socialinis simbolis, padėtis, vaidmuo, jų pasireiškimas teisinėje sistemoje, teisė kaip kultūra (kultūros reiškinys) ir kt., suvokiant sociologinės metodologijos pritaikomumą teisėje naudą bei būdus.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - suvoks socialinių reiškinų esmę ir teisės integralumą socialinių reiškinų sistemoje (erdvėje); mokės atpažinti (identifikuoti) vieningus (tapačius) teisės ir kitų socialinių reiškinų bruožus bei identifikuoti būdingus tik jai (teisei);	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai), diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- suvoks sociologinės metodikos panaudojimo teisėje specifika, atpažįstant bei fiksuojant teisės ir kitų socialinių reiškinų tapatumą ar išskirtinumą; supras bei mokės jos taikymo esmę ir naudojimo galimybes (praktinę naudą) teisiniame darbe;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai), diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- gebės atpažinti ir suvokti teisę kaip žmogiškosios kultūros tęstinumo bei konkrečios (nūdienos) visuomenės kultūros, jos sudėtinų dalių (religijos, papročių) reiškinį; gebės suprasti teisės ir kultūros integralumo reikšmę (svarbą) teisės suvokime, teisėkūroje, teisės taikyme;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai), diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- gebės atpažinti ir suprasti visuomenės struktūrą, jos sąsajas lemiančius faktorius (socialines padėtis, vaidmenis) ir įvertinti (atpažinti) jų įtaką teisėkūrai, teisės taikymui, teisės suvokimui;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai), diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- gebės suvokti valstybę, kaip socialinės kontrolės būdą (mechanizmą) ir teisės, kaip	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai,	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas,

tos kontrolės apimtį; gebės atpažinti ir įvertinti teisės, kaip socialinės kontrolės įtakos visuomenei formas;	diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- mokės atpažinti teisę, kaip socialinio mokymo dalį; suprasti socializacijos įtaką teisėto elgesio suvokimui;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- galės suprasti ir įvertinti socialinį poveikį visuomenei, teisėkūros subjektams, teisės taikymui; pažinti informacijos pateikimo ir nuostatų formavimo mechanizmą, kalbą ir teisinę kalbą, kaip informacijos apie norimą (teisėtą) elgesį teikimo būdą;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).
- gebės suprasti veiksnius, įtakančius teisės vertinimą.	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas, problemų sprendimas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros analizė, darbo rengimas).	Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas, egzaminas (atsakymas į atviro tipo klausimą raštu).

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Socialinis reiškiny, kaip teisės sociologijos mokslo objektas. Socialinio ir socialinio-teisinio reiškinių tapatumai/ypatingumai.	4						4	6	Mokslinės literatūros analizė.
2. Teisės sociologijos metodologija: metodologiniai principai, metodai, teisinio-sociologinio tyrimo ypatumai.	4						4	15	Mokslinės literatūros analizė.
3. Teisė ir kultūra: civilizacijos ir kultūros sampratos, bendriausi kultūros požymiai. Simboliai, kaip pagrindinis kultūros išraiškos būdas; teisė, kaip kultūros simbolių išraiška ir sistema; subkultūros kaip kultūros dalis, subkultūrų ir teisės santykis; teisės suvokimo būdas, kultūros įtaka teisėkūrai ir teisės suvokimui; akulturacijos ir teisė akulturacijos sampratos, akulturaciją skatinantys veiksniai.	6						6	20	Mokslinės literatūros analizė; apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas.
4. Teisė ir religija: religijos samprata, religijos ir teisės struktūrinis bei idėjinis ryšys; idealizmas teisės raidoje, jo reikšmė nūdienos teisėje, jos suvokime; idealios teisės požymiai, jų pokyčių suvokimas teisės, kaip socialinio reiškinių bei normų sistemos raidoje.	6						6	20	Mokslinės literatūros analizė; apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas.
5. Teisė ir stratifikacija: socialinio vaidmens, socialinės padėties samprata, socialinis suskirstymas (stratifikacija), socialinis junginys; socialinio vaidmens, padėties, kaip socialinių reiškinių, poveikis teisėkūrai bei teisės taikymui; teisė, kaip socialinio junginio reguliavimo priemonė.	6						6	20	Mokslinės literatūros analizė; apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas.
6. Socialinis poveikis ir teisė. Socialinio poveikio samprata; teisėtas elgesys, kaip sėkmingos socializacijos rezultatas; socialinis poveikis ir teisėkūra bei teisės taikymas; teisės vertinimas.	6						6	20	Mokslinės literatūros analizė; apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas.

Iš viso	32						32	101

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas	30	Semestro metu	Semestro metu atliekama su teisine problematika susijusi apklausa ir parengiama jos ataskaita. Vertinama 10 balų skalėje, atsižvelgiant į šiuos aspektus: - Apklausa temos ir problemos formulavimas; - Respondentų atranka; - Klausimyno sudarymas; - Duomenų rinkimas; - Duomenų analizė; - Apklausa rezultatų aprašymas; - Išvadų apibendrinimas. Gautas įvertinimas dauginamas iš 0,3. Apklausa atlikimas ir ataskaitos parengimas yra privalomas, jos neatlikus neleidžiama laikyti egzamino. Neigiamas apklausa įvertinimas nėra kliūtis laikyti egzaminą.
Egzaminas	70	Semestro gale	Atsakymas į 1 atviro tipo klausimą raštu; studentai turi atskleisti žinias, analitinius - kritinius mąstymo įgūdžius, atspindinčius kurso metu įgytus teisinio – sociologinio mąstymo įgūdžius bei gautas žinias.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
TOMASZ BRAUN AND TAMAR FRANKEL	2021	Law and Culture	Online 157 (2021)	Boston University Law Review. 101 B.U. L. Rev. Online 157 (2021). Prieiga internetu: https://www.bu.edu/bulawreview/2021/12/30/law-and-culture/
ASTA KAZLAUSKIENĖ, ARTŪRAS PETKUS, RŪTA PETKUVIENE, VYTAUTAS ŠLAPKAUSKAS.	2015	Teisės sociologija		Mykolo Romerio universitetas.
KEEBET VON BENDA-BECKMANN & BERTRAM TURNER	2019	Legal pluralism, social theory, and the state	Published online: 20 Jan 2019	The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law. Prieiga internetu: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07329113.2018.1532674
BAKŠEVIČIENĖ, R.	2015	Socialinis konfliktas ir teisinė praktika Lietuvoje	Teisė. 94, pp. 99–109.	Vilniaus universiteto leidykla. Prieiga internetu https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/7351
BAKŠEVIČIENĖ, R.	2013	Kompromisai ir nekompromisai įgyvendinant teisinių socialinės (normų) sistemos reguliavimą Lietuvoje.	Teisė. 2013, t. 89, p. 7-19	Vilniaus universiteto leidykla. Prieiga internetu https://www.journals.vu.lt/teise/article/view/1921
Papildoma literatūra				
ANTHONY GIDDENS, KAREN BIRDSALL	2005	Sociologija		UAB „Poligrafija ir informatika“
BAKŠEVIČIENĖ, R.	2011	Teisės socialumas	Socialinių mokslų studijos, 2011, Nr. 3 (2), pp. 409-422	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto mokslo leidinys „Socialinių mokslų studijos“.
POSNER, R. A.	2004	Jurisprudencijos problemos		Vilnius: Eugrimas

BAKŠEVIČIENĖ, R.	2005	Šiandienės Lietuvos teisės ir kultūros sąsajos galiojančioje Lietuvos teisėje.	Teisė. 2004, t. 52, pp. 7-16	Vilniaus universiteto leidykla. Mokslo žurnalas „Teisė“. Prieiga internetu: https://etalpykla.lituanistika.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2004~1367190068312/J.04~2004~1367190068312.pdf
BAKŠEVIČIENĖ, R.	2001	Socialinis poveikis ir teisė. Kai kurie teisinės, psichologinės ir sociologinės analizės aspektai.	Teisė. 2001, t. 40, pp. 29-37.	Vilniaus universiteto leidykla. Mokslo žurnalas „Teisė“.